

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 1. avgusta 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 89.

Za revizijo zakonov o državnih monopolih.

Državni monopoli so eden najizdatnejših državnih dohodkov. Po svoji fiskalni ostrini posegajo torej globoko v interese trgovine. Vprašanje monopolov je bilo za našo državo urejeno v poveljni dobi na ta način, da so se monopolni zakoni bivše kraljevine Srbije enostavno proširili na vse dele sedanje države z vsemi tekom let izvršenimi dopolnili in izpremembami. Pregled monopolne zakonodaje je radi tega jako težaven, če ne naravnost nemogoč trgovcu, ki se sredi trdega dela in truda za svoj obstanek ne more vedno orijentirati v predpisih, ki so raztreseni v mnogih zakonih, uredbah, razpisih itd.

Poleg tega pa temeljni monopolni zakoni bivše kraljevine Srbije, ki datirajo iz devetdesetih let preteklega stoletja, navzle raznim novclam danes ne vstrezajo več izpremenjenim prilikam. Monopolni zakoni bivše kraljevine Srbije so bili za takratne čase gotovo dobri in so do cela izpolnjevali svoj namen. Vendar pa dolga doba, v kateri so se delali, in korenito izpremenjene razmere po vojni, ki so v temelju predrugačile praktične potrebe gospodarstva, nujno velevaljo, da se monopolni zakoni temeljito revidirajo in prilagode izpremenjenim gospodar-

skim potrebam prebivalstva in države same.

V monopolni upravi se nov zakon o monopolih že intenzivno izdeluje. Da pa ta zakon ne bi vstrezal samo potrebam države, temveč tudi željam in interesom prebivalstva, v prvi vrsti pa trgovine, ki se bavi s prometom monopolskih predmetov, je nujno potrebno, da merodajni krogi pred definitivno redakcijo dajo gospodarskim krogom priliko, da se o njem izjavijo in stavijo konkretne predloge. Predvsem so trgovski krogi živo zainteresirani, da se zadovoljivo uredi vprašanje prodaje soli, ki je v zadnjem času dalo trgovcem in konsumantom veliko upravičenega pogo- da za pritožbe.

Interes imamo torej dvojen. Na eni strani je nujno potrebno, da dobimo pregleden zakon, ki bo vseboval vse predpise tako, da bo orijentacija mogoča tudi navadnemu trgovcu, na drugi strani pa, da se novi predpisi prilagode potrebam gospodarstva. Že pred enim letom so strokovni časopisi poročali, da je revidiran zakonski osnutek do malega končan. Brez dvoma je osnutek izza tega časa dobil tako obliko, da smemo upravičeno želeli, da se o njem obvesti tudi gospodarski krogi, da povedo svoje mnenje.

Ali je fordizacija Evrope mogoča?

Boj med množveno produkcijo in kvaliteten blagom.

Dr. O. Fischer, član upravnega sveta Nemške Državne kreditne družbe, piše:

Kot Evropejci kaj lahko nagiblje- mo k mnenju, da bo nekoč sprejemna možnost ameriškega trga za množševne izdelke (izdelke v masah) izčrpana. In res je v Ameriki nekaj narodnih ekonomov, ki se pečajo z mislijo petdnevnega tedenskega dela ali pa zopetnega zvišanja doseljeniške kvote. Merodajnim ameriškim velebankirjem in veleindustrijcem se vidi pečanje z izvenameriški, zlasti z evropskimi trgi kot nujna potreba. Po računih M. Mazurja, soudeležnika znané banke Lehmann Brothers v Newyorku in avtorja sijajno pisane knjige »American Prosperity«, ki se je razširila skoraj po vseh Zedinjenih državah, mora plačati Evropa Ameriki na leto 700 milijonov dolarjev; temu nasproti so ameriška plačila Evropi, izražena deloma v obliki denarnih pošiljatev evropskim sorodnikom, deloma v obliki potnih stroškov Amerikancev v Evropi, le podrejenega pomena. Mazur stoji v nasprotju z drugimi ameriški narodnimi gospodarji, n. pr. z Auldom, na stališču, da se more ta dolg odplačati samo z eksportnimi prevoški. On je dalje mnenja, da mora priti dan, ko se bo spremenila trgovska bilanca Zedinjenih držav v trajno neugodno. On ne verjame, da more biti Evropa resen konkurent za ameriško množveno produkcijo.

»Fordizet industrial organisation« ne prenese nobene varčnosti v porabi materiala, ki bo povzročala delovne stroške; to velja bolj za Evropo, kjer je delo zahtevajoča poraba materiala in zlasti zopetna poraba že uporabljenega materiala vsled nizkih mezd ekonomična. Tudi nima evropski delavec doslej menda še nobene- ga veselja, da bi delal po ameriških

metodah. Ali je pa »fordizacija« Evrope sploh mogoča? Kje naj se dobi ogromni kapital, da se zgradijo v Evropi naprave Fordovega načina?; zlasti še, če pomislimo, s kakšnim ogromnim rizikom so te glavnične investicije zvezane spričo nestalnosti okusa, kakšne nevarnosti stalno ogrožajo ponosni grad množstvene produkcije! Kajti niti horizontalna niti vertikalna spojitve bolj ali manj organsko zvezanih naprav ni sorodna Fordovemu sistemu, niti ustavitve slabih obratov z istočasnim ojačenjem dobrih obratov, in najmanj še od raznih finančnih umetel- nosti spremljamo imenovanje enakih in enako izprijenih industrij z novim imenom. Fordizacija se prične šele tedaj, če prevzame podjetnik riziko pretvarjanja ogromne enotne naprave na množstveni okus, ob katerem ne ve, če bo še obstojal, ko bo prvi izdelek zapustil tovarno! (Primerjaj Fordovo pretvorbo fabrikacije na novi avtomobilni vzorec.)

Ameriški gospodarski voditelji to kardinalno raznovrstnost med ameriško in evropsko produkcijo dobro poznajo. Oni so mnenja, da bo producirati svet — v prvi vrsti Evropejec — takšno posebnovrstno blago, da Amerika proti njemu na svetovnem trgu ne bo mogla konkurirati ter da se proti temu ne bo mogla zavarovati s še tako visokim carinskim zidom ter da se po pametnem preudarku tudi zaščititi ne sme. Evropa in Amerika si ne bosta konkurirali v istem blagu, temveč bo Evropa izdelovala blago, ki odgovarja njenemu izročilu, njenemu okusu in njenemu poznavanju svetovnega trga, Amerika bo pa še naprej videla svojo moč v množstvenem izdelovanju. Če ne bo hotela kupiti Amerika evropskega blaga, tudi Evropa ne bo kupovala ameriških izdelkov; zato more biti izhod le ta, da pospešuje Amerika konsum evropskega blaga, na drugi strani pa da s krediti Evropi in drugemu svetu dviga prodajo ameriškega blaga.

Poravnava Slavenske banke.

V poveljni dobi si je na denarnem trgu pridobila Slavenska banka s sedežem v Zagrebu in mnogimi podružnicami v Sloveniji, posebno zaupanje, ki se je še povečalo, ko se je zaznalo, da je v ozkih gospodarskih stikih z velebankami svetovnega slovesa. V tej banki je bilo vloženega veliko slovenskega denarja. Zaupali ji niso svoj denar samo mali ljudje, ampak so imeli pri njej naložene izdatne vsote tudi naši najuglednejši denarni zavodi.

Vsa naša javnost je radi tega osupnila, ko je zaznala za prve vesti o denarnih težkočah Slavenske banke in si prizadevala, da za varstvo interesov številnih vložnikov prepreči konkurz ter doseže prisilno poravnavo izven konkurznega postopanja. Žal, da so bila v tem pogledu vsa prizadevanja brezuspešna in da je prišlo do konkurza, ko se je izkazalo, da ima banka 130 milijonov dinarjev dolga.

V konkurznem postopanju je upravitelj po večletnih prizadevanjih vnočil razne objekte in dobil od bivših upravnih svetnikov obvezne izjave za delno povračilo nastale škode. Na ta način je zbral okoli 38 milijonov gotovine in ponudil upnikom II. kategorije poravnavo na podlagi 22% kvote.

Glasovanje se je te dni vršilo v Zagrebu. Za poravnavo so glasovali v poštev prihajajoči upniki s ⅓ večino. Poravnalna kvota se bo na ta način v doglednem času izplačala. En del upnikov, ki je glasoval za poravnavo, je to storil po izjavi svojega zastopnika v skrajni sili, ker ni hotel prevzeti odgovornosti za posledice, ki bi nastale, ako bi se izrekel proti poravnavi.

Na ta način se bo spravil iz sveta konkurz Slavenske banke, ki je bil eden največjih konkurzov, kar jih je bilo kdaj v naših krajih. Naši ljudje izgubijo s tem konkurzom skoro ⅓ svojih vlog, kar pomeni za naše gospodarstvo občutno škodo, ki se ne bo dala tako kmalu popraviti.

CARINSKI DOHODKI V I. POLLETJU.

V I. polletju tekočega leta so znašali državni carinski dohodki, brez dohodkov na račun drugih oblastev, 746.1 milijona dinarjev napram 767.6 milijona dinarjev v prvem polletju leta 1927. Napram lani so torej carinski dohodki nekoliko nazadovali (predvsem zaradi slabšega uvoza v prvih dveh mesecih), napram prvemu polletju predpreteklega leta pa so se nekoliko dvignili.

DRUGI MEDNARODNI KONGRES ZA LESNO GOSPODARSTVO V BRATISLAVI.

Drugi mednarodni kongres za lesno gospodarstvo v Bratislavi se bo vršil od 29. avgusta do 1. septembra t. l. Doslej so svoje sodelovanje prijavile organizacije lesne industrije in trgovine iz Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Nizozemske, Poljske, Romunije, Rusije, Avstrije in Madžarske. Naša država zaenkrat še ni vmes. Namen kongresa je, doseči koncentracijo evropskega lesnega gospodarstva v javnih organizacijah in kartelih, kakor tudi koncentracijo organizacij v okvirju posameznih držav, sodelovanje lesnih borz, ureditev mednarodnih predpisov za razsodišča v sporih zaradi kakovosti blaga in drugih sporih.

Industrija in splošna carinska tarifa.

(Referat Ivan Mohoriča, tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na konferenci zbornice dne 26. in 27. maja t. l. v Novem Sadu.)

(Nadaljevanje.)

5. Potreba solidarnosti carin.

Gospodarska politika države mora v taki situaciji presoati, kolika korist nastaja na eni in kolika škoda na drugi strani in mora ugotoviti, v koliko obstoja možnost, da se stvarni, ne pa pridobitno spekulativni interesi tako ene kakor druge panoge spravijo brez večje škode v soglasje. Presoja takega vprašanja je stvar konkretnega računa, ki mora biti sestavljen brez sentimentalnih primesi, brez pretiravanja in generaliziranja. Ako bi se vzelo ta pravec, bi se moglo videti, da zahteve po ukinjenju industrijskih carin, ki so jih dosedaj stavili kmetijski krogi, četudi bi bile popolnoma uvaževane, in ne bi donele v pogledu pocenitve poljedelske produkcije željenega in pričakovane- ga efekta, ampak bi zato občutno oškodovale napredek stoječe industrije in otežkočale ustanavljanje novih industrij, če jih ne bi morda popolnoma celo onemogočile. Poleg tega se mora na tem mestu ugotoviti tudi to, da industrijski krogi v naši državi do danes niso sprožili nasprotnega vprašanja, da bi za pocenitev industrijske produkcije zahtevali ukinjenje carine na predmete prehrane, ampak so vedno občutili potrebo solidarnosti v zaščiti interesov ter so znali ceniti važnost agrarne zaščite tudi za njihovo lastno delo.

Po pravilu imajo te solidarne carine v prvi vrsti zagotoviti domači delavnosti uspešno konkurenco na domačem trgu. Njihova višina mora z ozirom na to odgovarjati razliki produktivnosti stroškov med domačo in tujo produkcijo. Kljub temu so mnoge države šle v prvih etapah industrijskega razvoja daleč preko mej tega pravila. Tako je Nemčija pred 60 leti, ko se je kot čisto agrarna država začela emancipirati od Angleške in razvijati svojo industrijo, uvedla ne le zaščitne ampak celo prohibitivne carine. To stanje je ostalo dolga desetletja in Nemčija niti kasneje ni smatrala, da je ukinjenje carine neko posebno ugodno sredstvo za pospeševanje domače industrije. Ona ima še danes pri vsej svoji ogromni industriji na primer na tekstilne izdelke uvozno carino v višini od 25 do 60% od vrednosti blaga. Ta zaščitni sistem pa nikakor ni oviiral nemško kmetijstvo, da se je razvilo do zavidljive višine. Severoameriške države z ogromno razvito industrijo, s katere dimenzijami se naša industrija ne more primerjati, štiti še danes svojo produkcijo z visokimi carinami, ki se gibljejo za celo vrsto izdelkov med 30 in 70% od vrednosti blaga. Standard življenja svojih konsumentov pa štiti obenem z omejevanjem doseljevanja.

6. Namen zaščitnih carin.

Zaščitna carina ima namen, da usposobi našo industrijo, da se kvantitativno in kvalitativno razvije. Ako je industrija zaščitena s carino na domačem trgu, bo imela možnost, znižati cene svojim izdelkom in vplivati na zmanjšanje uvoza. Ta efekt je že v mnogih vrstah produkcije dosežen,

kakor to izkazujejo statistični podatki Generalne direkcije carin. Res je, da se dogaja v začetku, ko samo eno podjetje izdeluje gotove predmete, da so proizvodi po kakovosti slabši in da tudi količina proizvodnje nezadostuje. Tudi so mnogokrat dragi. Toda te prve težkoče ne smejo biti razlog, da se takoj zahteva ukinjenje carin ker se bo, ako se carina obdrži in stabilizira, pojavilo hitro drugo in tretje podjetje, ki bodo mogla skupno ne samo zadovoljiti potrebe države v kvalitetni izdelavi, ampak bodo zajedno v medsebojni konkurenci tudi znižala cene. Tega se ne more doseči z ukinjenjem carine. Brez zaščitne carine ni bilo ne začetka in poleta v industriji niti v drugih večjih državah, pa ga tudi ne more biti pri nas.

Našo industrijsko produkcijo je treba pospeševati z zaščitno carino ne samo v cilju zmanjšanja uvoza, ampak tudi v cilju povečanja izvoza finalnih izdelkov in to s pojačanim predelovanjem domačih sirovin, kakor tudi z liberalnim izdajanjem dovoljenj za uvoz za predelovanje. Že danes smo z zaščitno carino našim tovarnam umetnih gnojil ne samo omogočili, da pokrivajo domačo porabo, marveč celo da z ozirom na svoj ugodni položaj napram Madžarski izvozijo znatne količine, in tako vnesejo v našo izvozno bilanco, ki je bila dosedaj podvržena velikim izpremembam in je bila odvisna od atmosferskih prilik in donosa žetve, element stabilnosti. Ta okolnost je za nas posebne važnosti, ker vidimo, da more povzročiti eno edino neugodno leto v naši trgovinski bilanci izpad cele milijarde dinarjev.

7. Kakšni so praktični uspehi znižanja carin?

Stvarna korist, ki bi jo imelo kmetijstvo od ukinjenja ali znižanja carin na orodja in sredstva za poljedelško produkcijo, bi bila minimalna. To se da sklepati iz dogodkov, ki so nastopili v teku preteklih let. Medtem pa bi bila škoda, ki bi se prizadevala z znižanjem carin naši industriji in interesom državne obrambe, neoprostljiva. V ilustracijo hočemo navesti en posebno markanten primer. To je vprašanje carine na modro galico, ki je bila na tako zahtevano spomladi leta 1927 začasno ukinjena. Italija je pred ukinjenjem prodajala pri nas galico po 22 funtov šterlingov. Kakor hitro pa je bila carina ukinjena in je tovarna v Subotici prenehala obratovati, se je cena italijanske galice povišala na 27 funtov šterlingov. Od ukinjenja carine je imela torej koristi samo Italija, ki uvozi na škodo naše trgovinske bilance letno za 40 do 60 milijonov dinarjev galice. Zelo podoben je primer z industrijo superfosfata in ostalih umetnih gnojil. Znana stvar je, da je v našem narodu treba izvesti intenzivno propagando za splošnejšo uporabo sredstev za poboljšanje in pocenitev poljedelske proizvodnje. Naše tovarne superfosfata vrše to propagando v uspešni in veliki meri. Letno se izdajo milijonski zneski za propagando in se je po njeni zaslugi poraba superfosfata dvignila od 3900 vagonov v letu 1925 na 6500 v letu 1928. Ako bi se ukinila carina na superfosfate, ki je itak v pogodbi z Italijo že preveč znižana, bi mi na breme naše trgovinske bilance uvozili iz Italije za 65 milijonov dinarjev več superfosfatov in uvozili bi superfosfat slabše kvalitete, stotine domačih delavcev pa bi izgubile zaposlitev.

8. Zaščita glavnih panog dela v naši splošni tarifi.

Naša avtonomna carinska tarifa, ki je kot načrt zakona danes že štiri leta v veljavi, je sestavljena v glavnih linijah v soglasju z gospodarsko strukturo naše države. Po komparativnih tabelah, ki so bile izdelane za mednarodni ekonomski kongres v Ženevi v letu 1927, je znašala povprečna carinska obremenitev posrednih gospodarskih panog po naši veljavni carinski tarifi, kakor sledi:

	Od vrednosti
1. Poljedelski izdelki in izdelki poljedelske industrije	48.3%
2. Kemični izdelki	37.8%
3. Tekstilni izdelki	29.9%
4. Blago iz kavčuka	35.3%
5. Usnje in usnjeni izdelki	33.7%
6. Lesni izdelki	44.7%
7. Papir in lepenka	32.7%
8. Izdelki iz kamna	48.6%
9. Izdelki iz stekla	53.3%
10. Izdelki iz železa	41.1%
11. Izdelki iz neplemenitih kovin	25.0%
12. Stroji, aparati	22.8%
13. Prevozna sredstva	23.6%

Številke povprečne obremenitve po skupinah carinske tarife dokazujejo, da je dana zaščiti poljedelskih interesov v sedanji avtonomni carinski tarifi absolutna prednost, ker znaša povprečna obremenitev po naši carinski tarifi 34.8%, dočim odpade na skupino poljedelskih izdelkov 48.3%. Ako je znašala carina za izdelke iz kamna 48.6%, a na steklo tedaj 53.3%, moramo imeti pred očmi, da so te carine določene tako visoko, da bi se mogla na tej bazi uspešno voditi pogajanja z inozemskimi državami ter da so se imele znižati, oziroma da bodo v teku prihodnjih pogajanj znižane na povprečni nivo ostalih industrijskih carin. S tem je dovolj jasno izraženo, da ima naša avtonomna tarifa bolj agrarno kakor industrijsko orijentacijo, četudi bi bilo po prednjih razlagah potrebno, da se zviša industrijska zaščita v naši avtonomni tarifi vsaj na enako stopnjo kakor poljedelska, da bi obstajala koordinacija teh interesov, ako se niti v sedanji situaciji in po tolikih grenkih izkušnjah ne moremo odločiti, da damo prednost zaščiti industrijskega dela.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Jubilej zvestega službovanja. G. Filip Turk, ravnatelj galanterijske tvrdke A. Krisper na Mestnem trgu, praznuje danes 30-letnico svojega zvestega in požrtvovalnega delovanja pri isti tvrdki. G. Turk je bil med prvimi člani trgovskega društva »Merkur«, pri katerem je več let z vnejo deloval. Bil je vedno značajan in odločen narodnjak. Jubilan-tu naše iskrene čestitke!

Pomudbe in pouprasevanja

Povpraševanje po našem furnirju in po naših papirnih izdelkih v Braziliji. Jugo-Agencija, Ltda Caixa Postal 1723, S. Paul v Braziliji, o katere ustanovitvi smo svoječasno že poročali, se zanima tudi za uvoz našega furnirja in naših papirjev, zlasti ovojnege in kartonažnega papirja. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe z vzorci blaga in z navedbo cen v dolarjih CIF. Santos direktno na imenovano agencijo.

Opozorjamo vse interesente na razglas o licitaciji za prevzem mizarških, krovskih in ključavničarskih del pri razširjenju sanatorija na Golniku, katerega razpisuje komisar oblastne samouprave v današnjem inseratnem delu »Trgovskega lista«.

Ofertalno licitacijo za zgradbo železobetonskega mostu čez Soro razpisuje komisar oblastne samouprave v današnji številki »Trgovskega lista«. Glej inseratni del.

Trgovina.

Prisilne poravnave. Deželno sodišče v Ljubljani je potrdilo prisilno poravnavo, ki jo je sklenila prezadolženka »Tovaca«, družba z o. z. v Ljubljani, z upniki, tako da plača upnikom 3. razreda 20-odstotno kvoto v 14 dneh po pravomočni odločitvi z garancijo. Prometne banke d. d. v Ljubljani. Okrožno sodišče v Novem mestu pa je potrdilo prisilno poravnavo, sklenjeno med prezadolženko Amalijo Fleišmanovo v Metliki in njenimi upniki, po kateri dobe upniki III. razreda 40 odstotkov svojih terjatev.

USTANOVNI OBČNI ZBOR PRIVILEGIRANE GIRANE AGRARNE BANKE.

Ustanovni občni zbor Privilegirane agrarne banke se bo vršil 15. avgusta, in sicer ob 9. predpoldne v dvorani nove univerze (Kraljev trg) v Beogradu. Poziv za občni zbor je bil te dni objavljen v »Službenih Novinah«. Začasna potrdila za ta občni zbor morajo delničarji depozirati do vključno 7. avgusta, in sicer pri Narodni banki, Državni hipotekarni banki ali pa pri Poštni hranilnici, odnosno pri njihovih podružnicah. Na občnem zboru bo komisar dr. Gjuričić najprej poročal o vpisu delnic in bo glede na prepis predlagal povišanje začne delniške glavnice. Nato se bodo vršile volitve upravnega in nadzorstvenega odbora. — Po zakonu je upravni odbor sestavljen iz 15 članov, včevši predsednika. Predsednik se postavi s kraljevim ukazom na predlog kmetijskega ministra, 7 članov upravnega odbora postavi ministrski predsednik, ostalih 7 članov pa izvoli zbor delničarjev. 6 članov upravnega odbora mora bivali v Beogradu. Njihova funkcijska doba znaša redno 3 leta. Nadzorstveni odbor pa je sestavljen iz 7 članov, izmed katerih postavi po enega kmetijski in finančni minister, 5 pa jih izvoli zbor delničarjev, in sicer prvič za eno leto, pozneje pa za tri leta. Nadzorstveni odbor sam izvoli predsednika in podpredsednika.

ZADRUŽNE LJUDSKE BANKE V NEMČIJI.

Te banke se razvijajo zelo neenako; deloma narastejo do velikih glavničnih sil, deloma ne gredo preko okvira kreditnega društva. Po statistiki Nemške Zadrugne Zveze je prišla leta 1928 na 50 največjih kreditnih zadrug ca. ena četrtna bilančne vsote vseh nemških kreditnih zadrug in celo ca. ena tretjina vsega prometa. Te pidesetere zadrug so razpolagale s ca. 65 milijoni mark lastnih sredstev. Največjo bilanco vsoto je izkazala Köpenicker Bank, največji promet pa Mainzer Volksbank.

ZALOGE IN PORABA SUROVEGA KAVČUKA.

Doslej so imeli kontrolo nad kavčukovim trgom Angleži, ker so zainteresirani pri večini kavčukovih plantaž. Sedaj se pa zmeraj bolj kaže, da prehaja kontrola trga surovega kavčuka polagoma v ameriške roke. Vemo, da je glavna sporna točka v gospodarskem življenju U. S. A. in Velike Britanije ta, da je Amerika daleko največji konsument kavčuka na svetu, da je pa cene London diktiral. Ameriški velekonsumenti porabijo vsako sredstvo, da držijo cene kolikor mogoče nizke; in danes moremo reči, da jih diktira Newyork in ne London; vsaj začasno. Vplivanje na cene po Newyorku je tem lažje, ker razpolaga newyorška borza že z zaloga-mi surovega kavčuka skoraj 100.000 ton, dočim znašajo zaloge v skladiščih Londona in Liverpoola kvečjemu 37.000 ton. Večino v prejšnjih restrikcijskih okrajih (Zadnja Indija) nabranih zalog si je po opustu restrikcije zasilural Newyork in se je pri tej priliki založil daleko preko efektivne potrebe. Skupne svetovne zaloge surovega kavčuka znašajo sedaj okoli 200.000 ton, kar je nekako četrtnina predvidene svetovne porabe 780.000 ton. Zaloge krijejo svetovno porabo za približno četrto leto. Zalagalna politika Amerike priča vsekakor o trgovski previdnosti, kajti sedaj, po izčrpanju zalog v produktijskih deželah, so se transporti že zelo zmanjšali. Malajske dežele so eksportirale v prvih petih lanskih mesecih (restrikcija) 131 tisoč ton, v prvih petih letošnjih mesecih 243.000 ton; letos v aprilu še 50.000 ton, v maju pa samo še 44.000 ton. Ni-zozemska Indija je eksportirala lani do julija 67.000 ton, letos 87.000 ton. Zelo je narasla poraba surovega kavčuka. U. S. A. so porabile v prvih petih lanskih mesecih 174.000 ton, letos 226.000 ton, uvozile so pa 181.000 in 274.000 ton, torej se je uvoz neprimerno bolj dvignil kot poraba. V bodočih mesecih bo poraba nekoliko padla. Tudi uvoz Nemčije je zelo narasel, prav tako uvoz Anglije (lani v prvih štirih mesecih 41.000 ton, letos 54.000). Svetovna produkcija surovega kavčuka je cenjena za letošnje leto na 780.000 ton, torej na približno toliko kot znaša poraba.

Po svetu

Standard Oil je pričela z izkoriščanjem patentov I. G. Farben v svrhu produkcije gazolina. Napravila bo tovarno, koje dnevna produkcija naj bo 100.000 sodčkov a 1.514 hl.

Poljski bankovci po 10, 20 in 50 zlatov, datirani z 28. februarjem 1929 in s 15. julijem 1924, izgubijo svojo veljavnost z 31. julijem. Od tedaj naprej jih zamenja izključno le Poljska banka.

Dohodki monopolne uprave v maju so znašali nad 199 mil. dinarjev, za dobre tri milijone več kot je bilo proračunjeno in za 12 milijonov več kot v istem mesecu lanskega leta. V vseh predmetih razen tobaka so se dohodki napram lanskemu letu pomnožili.

Tekstilne insolvence v Budimpešti so se v zadnjem času zopet začele množiti; imenujejo med drugimi že 90 let obstoječo tvrdko Schneider in tvrdko Mayer, ki je tudi že stara.

Pridelek v Španiji bo letos izdatno večji kot je bil lani. Številke v 1000 met. stotih so sledeče: pšenica 38.046, rž 6410, ječmen 20.295, oves 5271.

Poljska družba za telefonski obrat je dobila posojilo 10 mil. švedskih kron po 6%. Jamstvo za posojilo je prevzela švedska telefonska družba L. M. Ericson v Stockholmu.

Nemške državne železnice merijo 53.825 km; blagovni promet v juniju je porabil skoraj 4 milijone vagonov, na dan povprečno nad 157.000 vagonov.

Nemška zveza jekla je prodala lani vsega skupaj 8.300.000 ton jekla, od tega 69% doma, 31% pa v inozemstvo.

Nove petrolejske vrele so dobili v Nemčiji, čeprav ne tako izdatne kot drugod.

Ameriški zastopniki na svetovni petrolejski konferenci so že prispeli v London. Za kaj gre, smo poročali v posebnem članku.

Skupina General Motors — Opel je ustanovila splošno avtomobilno zavarovalno družbo z glavnico treh milijonov mark, ki jo je prevzela ameriška skupina in jo do 45% vplačala.

Breda, zveza holandskih tovarn umetne svile, je zvišala delniško glavnico za nadaljnih 5 milijonov hol. goldinarjev.

Posvetovanje evropske vagonokogradbene industrije se bode vršilo v Parizu; gre za predposvetovalne konference. Cilju, ki obstoji v nekakšnem kontingentiranju, se stavijo še velike ovire.

Švicarski boksitni trust d. d. v Zürichu bo iz čistega dobička 2.24 mil. šv. frankov (lani 1.8 mil.) razdelil 20% dividend.

Veletirni indeks na Ogrskem je padel v juniju od 129 na 127.

O SLADKORNEM KOMPROMISU.

O sladkornem kompromisu bomo še sledeče: Na poročila iz Bruslja, ki jih je v zadnji številki objavil tudi »Trgovski list«, je reagiral »Nieuwe Rotterdamsche Courant« s sledečim navidezno ofi-cielnim mnenjem javanskih producentov: »Čeprav o izidu amsterdamskih pogajanj ne moremo ničesar naprej povedati, se more stališče zveze javanskih producentov sladkorja najbolj tako formulirati, da drugi (torej Evropa in Kuba) preveč producirajo.« Java se je pri tem odgovoru čutila močno zbog nizkih nabavnih stroškov; meterski stot sladkorja zahteva samo 8 hol. goldinarjev bruto in 9.5 gold. neto. In res niso pogajanja med evropsko-kubansko delegacijo in med javanskimi producenti dovedla do nobenega končnoveljavnega uspeha. »Nikakor pa ne smemo govoriti, da so se pogajanja razbila. Čeprav se delegacija vrne v Bruselj, je pot do sporazuma z Java še zmeraj toliko odprta, da se bodo mogli najkasneje v štirih tednih zopet dogovarjati. Bruselska konferenca misli še zmeraj na sporazum.« Bruselska konferenca se je nato razšla; rok za drugo konferenco, ki se bo vršila skoraj gotovo zopet v Bruslju, se še ni določil. Sledila bodo sedaj najprvo interna pogajanja. Morda bodo le naši kakšen izhod. Izid konkurenčnega boja bi bil za evropske producente zelo dvomljiv.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče.

Na Ljubljanski borzi je bil devizni promet v minoletem tednu manjši od predzadnjega tedna (19.224 milijona dinarjev), in je zaključil s petnajstipol milijona dinarjev.

Največji devizni promet je bil na petkovem (3.598 milijona Din) in torkovem borznem sestanku (3.571 milijona dinarjev), dočim je znašal povprečni dnevni promet v ostalih borznih dneh po 2.8 milijona dinarjev.

Kot običajno je dala tudi tokrat privatna ponudba največ deviznega blaga in s tem omogočila gros zaključkov predvsem v Londonu (3.938 milijona dinarjev), New Yorku (2.503 milijona dinarjev), Trstu (1.576 milijona dinarjev), Pragi (1.068 milijona dinarjev) in deloma v Curihi (0.972 milijona dinarjev), razen tega je bilo v privatnem blagu zaključeno nekaj Dunaja, Berlina, Pariza in malenkost Budimpešte. V celem je bilo privatnim posredovanjem zaključeno deviz za približno enajst milijonov dinarjev.

Narodna banka je intervenirala največ v devizi Berlin (1.467 milijona dinarjev), Dunaj (0.963 milijona dinarjev) in London (0.912 milijona dinarjev), poleg tega pa je dala še nekaj manjših zaključkov v devizah Praga, Curih in Pariz na razpolago. Vsota vseh zaključkov, omogočenih s strani Narodne banke, znaša nekaj nad štiriinpol milijona dinarjev.

Primerjaje velikosti zaključkov v posrednih devizah je bil v pretečenem tednu največji promet v devizi London (4.85 milijona dinarjev), New York (2.503 milijona dinarjev), dokaj manjši v devizah Berlin (1.767 milijona dinarjev), Praga (1.683 milijona dinarjev), Trst (1.576 milijona dinarjev), Curih (1.575 milijona dinarjev) ter Dunaj (1.265 milijona dinarjev), najmanjši pa v devizah Pariz in Budimpešta.

V devizni tečajnici ni bilo v prejšnjem tednu zaznamovanih nobenih osebnih sprememb. Curih je ostal dosledno neizpremenjen, devizi Berlin in Praga ste notirali deloma ob nespremenjenih tečajih nalik Amsterdamu in Dunaju, ki je na prvem in zadnjem borznem sestanku beležil enako visoko. Nasprotno pa so znatneje valovali tečaji deviz New York, Pariz in Budimpešta, dočim je tečaj Londona začrtal značilnejšo krivuljo, ker je na pondeljkovem borznem sestanku notiral povprečno 276.38 za en funt sterlingov in se je koj drugi dan okreplil za 6 poenov ter na zadnjem borznem sestanku notiral najnižje, t. j. 276.36 dinarjev. Tudi tečaja Trsta in Bruslja sta stalno slabela in na zadnji borzni dan stala najnižje.

Efektno tržišče.

Večina na Ljubljanski borzi kotiranih efektov je tudi v minoletem tednu beležila neizpremenjenost, dočim je bilo 23. t. m. povpraševanje po delnicah Kranjske industrijske družbe, Ješenice, označeno z 270 dinarjev za denar in je bilo 25. t. m. za isti papir nudeno le še 250 dinarjev, a vsakokrat brez blaga.

Zaključkov ni bilo, tendenca je ostala popolnoma neizpremenjena.

Lesno tržišče.

Na lesnem tržišču se situacija tudi v pretečenem tednu ni znatno spremenila. Obeta se pa živahna kupčija v hrastovini ter v hrastovih in bukovih pragojih.

Zaključilo se je: 15 vagonov suhih bukovih drv z 10% okroglice, 3 vagona suhih hrastovih drv z 10% okroglice, 10 vagonov brzojavnih drogov, 3 vagona hrastovih podnic in 1 vagon desk smreke in jelke.

Išče se:

1000 m³ madrierov — smreka, jelka, 225 × 75 mm, 30% — 4 m dolžine: 30% — 5, 6, 7 in 8 m dolžine: 35% — 4.33, 4.66, 5.33, 5.66, 6.33, 6.66, 7.33 in 7.66 m dolžine: 5% — 3.33 in 3.66 m, feo vagon prihod Sušak pristanišče, uverjenje preskrbi prodajalec.

200 m³ smežzole, 222 × 95 mm, v dolžinah 8—12 m, s polovičnimi metri.

ca. 270 m³ ostrorobih remeljev: 20 m³ 24 × 48 mm, 50 m³ 34 × 68 mm, 40 m³ 38 × 78 mm, 40 m³ 58 × 78 mm, 40 m³ 68 × 68 mm, 80 m³ 78 × 78 mm, 4 m dolžine, monte feo Sušak ali meja Postojna.

Deske in remelje, ostrorobe, paralelne, in sicer: deske v širinah: 10, 12, 15, 17, 19, 22, 25, 28 in 30 cm, 10% od 10—17 mm, 90% od 19—30 mm; v debelinah: 20% od 12 mm, 15% od 18 mm, 25% od 24 mm, 20% od 38 in 48 mm in 20% remeljev, 28 × 56, 33 × 66, 38 × 76, 38 × 68, 56 × 56, 66 × 66, 76 × 76 in 13 × 90 mm, blago vezano, cena fob Sušak.

Hrastove podnice (100—200 m³): 2.80 m, 53 mm, od 18—27 cm; 2.90 m, 63 mm, od 18—27 cm, feo vagon prihod Sušak pristanišče.

Deske — smreka, jelka — paralelne, ostrorobe, vezane: 3200 m³, 24 mm, 4 m, IV., od 16—35 cm, 2300 m³, 18 mm, od 1 do 3.50 m, 13.600 m³, 24 mm, od 1—3.50 m, feo vagon nakladalna postaja.

100 m³ hrastovih neobrobjenih plohov, I., II., od 70—130 mm, od 2.50 m naprej, od 25 cm širine naprej.

50 m³ hrastovih podnic, I., II., 52 mm debeline, 2.80 m dolžine in od 18 do 29 cm širine, dobava september, oktober, feo vagon italijanska meja.

Vsaka množina jamskega lesa, feo vagon italijanska meja.

Vsako množino desk — smreka, jelka — 4 m dolgih, v debelinah 19, 22, 25, 28, 30, 33, 36, in 38 mm, od 10 cm širine naprej, tombante.

Vsako množino madrierov — smreka, jelka — 75 × 220 mm, od 4 m dolžine naprej, stopnjevale po 33 cm (4, 4.30, 4.66 itd.), I., II., III., monte, paralelno, ostrorobo, pravokotno očeljeno, feo vagon prihod Fiume.

Tečaj 31. julija 1929.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	22 81	22 87
Berlin 1 M	13 5575	13 5875
Bruselj 1 belga	—	7 9205
Budimpešta 1 pengö . .	—	9 9348
Curih 100 fr.	1094 40	1097 40
Dunaj 1 šilling	8 0102	8 0402
London 1 funt	—	276 42
Newyork 1 dolar	—	56 825
Pariz 100 fr.	—	223 23
Praga 100 kron	—	168 63
Trst 100 lir	—	297 78

Vrednote: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje, denar 170 Din; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 dinarjev; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d., Ljubljana, denar 130 Din; »Stavba družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvoronica za dušik d. d., Ruše, denar 275, blago 285 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 230—270 Din; brzojavni drogov 240—260 dinarjev; bordonali merkantilni 330 do 380 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 630—650 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 700 Din; škorete, podmerne, od 15 cm 520 do 550 Din; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 540—560 Din; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 580—620. — Bukve: Deske-plohi, naravni, neobrobjeni 475—500; deske-plohi, naravni, ostrorobi 750—900 Din; deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 650—750; deske-plohi, parjeni, ostrorobi, 950—1150 dinarjev, testoni 450—480; tavolete 1100 do 1150 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 350 do 600 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni 1300—1500 Din; deske-plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1000 Din; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1300 Din; frizi 1100—1250 Din. — Drva: bukova 21—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragoji: 2.60 m, 14 × 24, hrastovi 50—56 Din. — Ogļje: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 2% primesi, prompt. dob., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 275—277.50; bačka nova: uzančno blago za prompt. dob. brez doplačila, mlevska vozina, slov. post., plačilo v 30 dneh, 275 do 277.50 Din. — Koruza: »la plata«: dobava julij, avgust, september, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 297.50—300 Din; bačka: zdrava, rešetana, navadna vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 267.50—270 Din; bačka: zdrava, rešetana, mlevska vozina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 260—262.50 dinarjev. — Ječmen: bački: ozimni, 67/68 kg, 270—275 Din. — Oves: bački, slov. postaja, navadna vozina, 265—270 Din. — Moka: pšenična Og: feo Ljubljana, pri odjemu cellega vagona, plačljivo pri prejemu blaga, 400—402.50 Din.

Tendenca: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: 3 vagona rezane hrastovine; 1 vagon moke; 1 vagon koruze; 1 vagon pšenice.

MEDNARODNI KARTEL VOLNE.

Pred svetovno vojsko je bila mednarodna trgovina z volno v vsaki državi sama zase organizirana, in posamezne državne organizacije niso imele nobene zveze med seboj. Po vojski so pa tudi na polju volnene trgovine čutili potrebo, da skličejo vsako leto skupno konferenco v svrhu razmotrivanja in posvetovanja o raznih problemih tehniškega in racionalnega značaja. V ta namen so se združili že leta 1924 volneni trgovci Anglije, Francije, Nemčije, Belgije, Italije, Češkoslovaške in Avstrije in imajo vsakoletne konference. Na zborovanju zadnje konference v lanskem decembru so sklenili ustanovitev mednarodnega kartela volne. Za predsednika je bil izvoljen Mavrice Dubule od francoskega centralnega odbora volne, za tajnika Tullock od trgovske zbornice v Bradfordu na Angleškem (tu je središče tovrstne industrije v Angliji). Pravila novega mednarodnega kartela bodo sestavili na prvi bodoči konferenci volne. Vršila se bo v letošnjem novembru v Bradfordu. Gre v prvi vrsti v tehniškem oziru za vprašanja volnene paritete, zboljšanja v obratovanju in zboljšanja izdelkov. Kolikor je doslej znano, so izrekli holandski trgovci z volno, dalje avstralski, južnoafriški in argentinski, da bodo v novembru pristopili kartelu. Predsednik potuje sedaj po Evropi okoli in hoče zainteresirati razne države za pristop k mednarodnemu kartelu. — Glavna dva producenta volne sta Avstralija in Argentina; včasih je v Avstraliji več ovac, včasih v Argentini; povprečna množina v vsaki teh dveh dežel se močno približuje 100 milijonom. Glavno središče kupčije z volno je London, največje tovarne volnene industrije so v Angliji.

O OBNOVI MEDNARODNEGA JEKLENEGA KARTELA.

Na konferenci v Parizu je bilo splošno mnenje to, da se kartel podaljša za enkrat do 31. oktobra t. l., a načelno se glede nove pogodbe niso zedinili in so rekli, da bodo nadaljevali tozadevna pogajanja v septembru na Dunaju. Težkoč je pa toliko, zlasti glede zahtev Nemčije, da se najbrž tudi v septembru še ne bodo mogli definitivno dogovoriti ter da bodo morali sedanjio pogodbo le provizorično podaljšati. Nemške zahteve gredo v prvi vrsti za tem, da se nemška kvota glede na produkcijo surovega jekla dvigne. Z dvigom skupne kvote se je dvignila tudi nemška kvota na 3.6 mil. ton v četrtletju, torej letno na 14.4 mil. ton. Mesečna produkcija pa znaša 1.4 mil. ton, letna torej 16.8 mil. ton. Dalje je nemška železna industrija omejena na eksport 330.000 mesečnih ton, kar smatrajo spričo zmanjšane sprejemne moči domačega trga za veliko premalo. Nemška železna industrija je tudi v preteklem četrtletju svojo kvoto zelo prekoračila in je morala plačati velike kazenske zneske. Slejkoprej so v nemški kvoti vsebovane tudi nemške stvarne dajatve v Francijo, kar ruhrska industrija prav neugodno čuti. Zvedelo se je, da sta tudi belgijska in francoska železna industrija prijavili različne zahteve, zlasti glede zvišanja kvot, čeprav le-te odgovarjajo sedanjji produkciji. Itd. Treba bo rešiti torej še veliko vprašanj, ki so merodajna za obnovo Mednarodnega jeklenega kartela. Francozi so pri angleški jekleni industriji sondirali glede pristopa Anglije k mednarodnemu kartelu. Angleška železna industrija nadaljuje medtem racionalizacijski proces, a bo skoraj gotovo v doglednem času iskala sporazuma s kontinentalno železno industrijo. Težkoča obstoji v tem, da v Angliji ni nobene korporacije, ki bi bila opravičena voditi pogajanja.

Razstave sejmi

Mednarodni vzorčni velesejm v Solunu se bo vršil od 15. do 30. septembra. Prometno ministrstvo je dovolilo 50-odstotno znižanje voznje za povratek in 50-odstotno znižanje voznine za blago, ki bo v Solunu razstavljeno.

Iz naših organizacij

URADNI DAN ZBORNICE ZA TOI V LJUBLJANI ZA CELJE IN CELJSKO OKOLICO.

Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent Zbornice v torek, dne 6. avgusta t. l. od 8. do 12. ure predpoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

ODPIRANJE IN ZAPIRANJE TRGOVIN V KONJICAH.

Gremij trgovcev v Konjicah je poslal glede odpiralnega in zapiralnega časa v trgovskih obratovalnicah srezkemu poglavarju v Konjicah naslednjo izjavo: Zanimivost trgovstva v konjiškem gremijalnem okolišu kaže dve smeri. V večjih krajih, to je v občinah trg Konjice, trg Vitanje, Zreče, Oplotnica, Loče in Žiče, bivajoči trgovci tvorijo večje ali manjše skupine. Ti morajo računati s konkurenco in želeči, živeti v urejenih razmerah, zahtevajo enotno urejen delovni čas.

V okraju nahajamo pa tudi trgovinske obrate, ki so raztrošeni in oddaljeni eden od drugega. Ti so odvisni od strank, ki kupujejo svoje potrebščine ali v prvih jutranjih urah, ali pa pozno zvečer. Jasno je, da se lastniki teh trgovin ne navdušujejo za enotno ureditev poslovnega časa.

Glede teh trgovcev naj nova naredba o delovnem času določi:

Za trgovce, bivajoče razstrošeno v konjiškem gremijalnem okolišu, izvzemši trg Konjice, trg Vitanje, Zreče, Oplotnica, Loče in Žiče, mora urediti delovni čas obrtna oblast.

Delovni čas v občinah trg Konjice, trg Vitanje, Zreče, Oplotnica, Loče in Žiče naj se določi:

A. Trgovske prodajalnice naj bodo odprte:

I. Ob nedeljah od 7. do 11.30, ob nedeljah z cerkveno svečanostjo od 7. do 12. ure z enournim odmorom za namesčence v krajih, kje se opravlja samo ena sv. maša in ta med delovnim časom.

Zahteva po daljšem delovnem času ob nedeljah je upravičena iz sledečih razlogov:

Ob nedeljah edino je dana priložnost vsem slojem, n. pr. obrtnikom, njih nastavljenecem, kmetskim uslužbencem, kakor hlapcem in služkinjam, da si pri-skrbe svoje potrebščine. Posebno hudo prizadeti so poljski delavci, ki žive samo od dneвне plače, delavci na žagah in gozdovih, katerih je v našem kraju velika množina, in ki imajo akordno ali dnevno plačo ter morajo prihajati po dve, tri do pet ur daleč, da si nabavijo razne potrebščine.

Ker pa določa sedanja uredba samo dve uri, si ne morejo razni sloji v tem kratkem času preskrbeti potrebne vsakdanje potrebščine.

Zatorej se mora tudi tukaj skrbeti, da ne izgubi ljudstvo preveliko svojega delovnega časa, ker poljskim delavcem kakor delavcem sploh ne more nikdo nadomestiti zasluzka, katerega morajo pri sedanjih razmerah ob delavnikih izgubiti.

Niso pa samo prizadeti delavci, temveč tudi kmetje in razni drugi sloji, ki so se posluževali nedelje za nabavo raznih potrebščin, ker mora kmet ob delavnikih opravljati razna poljska dela, pri živini itd.

Enourni odmor za namesčence med delovnim časom v krajih, kje se opravlja samo ena sv. maša in ta med delovnim časom, je upravičen, ker je s tem dana namesčencu možnost, da se udeleži službe božje.

II. Ob delavnikih:

a) V letnem času od 7. ure do 12.30 in od 14. do 19. ure;

b) v zimskem času od 7. ure do 12.30 in od 13.30 do 18. ure.

Opoldanski odmor mora odpasti ob sejmih, večerni čas se pa podaljša za

eno uro, ako je prodajalnica drugi dan ves dan zaprta.

Odpad opoldanskega odmora ob sejmih, kakor podaljšanje večernega delovnega časa za eno uro na dan pred dnevom, ko je prodajalnica ves dan zaprta, je potrebno radi večjega dela.

B. Trgovske obratovalnice morajo biti zaprte:

I. Med opravljanjem sv. maše na Vidov dan in na dan vseslovanskih apostolov Cirila in Metoda.

II. Ves dan:

a) na dan ujedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev;

b) na rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja;

c) na velikonočno in binkočno nedeljo;

č) na vseh praznikih brez izjeme. Ti so: Novega leta dan, dan sv. Treh kraljev, svečnica, praznik Marijinega oznanjenja, Sv. Jožefa, velikonočni ponedeljek, praznik Vnebohoda, binkoštni ponedeljek, Sv. Rešnega telesa, Sv. Petra in Pavla, praznik Marijinega vnebovzeta, Marijinega rojstva, Vseh Svetnikov, Marijinega brezmadežnega spočetja, božični dan in dan Sv. Štefana.

Ako pade praznik na nedeljo, sme biti obratovalnica na tak praznik odprta, izvzemši božični dan.

Vse te praznike brez izjeme naj bi počivalo delo, toda le pod pogojem, da se celo dopoldansko delovanje ob nedeljah dovoli.

C. Ako ni nameščenec pri skupni hrani in v skupnem stanovanju z delodajalcem, se njegov večerni delovni čas skrajša za eno uro izvzemši na dan pred popolnim počivanjem obratovalnice.

Z gori navajenim delovnim časom je veliko pomagano občinstvu in trgovcu, ki se mora občinstvu prilagoditi; ta delovni čas je pa tudi ugodnejši za nameščenca, katerim je zagotovljen opoldanski odmor, skrajšani zimski čas in odpad poslovanja na vseh praznikih. Osobito bo za nameščenca ugodno, da jim pripadejo polni božični, velikonočni in binkoštni prazniki v poljubno izkoriščanje.

Ker je občinstvo po svojih zastopnikih zahtevalo daljši delovni čas, se prosi, da se dovoli vsaj delovni čas, kakor je spredaj naveden.

Za gremij trgovcev v Konjicah:

Načelnik: Martin Šumer s. r.

Razno

Z običnega zbora avtomobilne itd. tvrdke Steyr d. d. V poslovnem poročilu beremo med drugim: Po ugodnih prodajnih razmerah v prvi polovici preteklega leta je nastopila v drugi polovici prav občutna stagnacija, ki se je nadaljevala tudi v prvih mesecih tekočega leta. Sicer je bila lanska prodaja večja od predlanske, vendar je finančni lanski zaključek zaostal za predlanskim. To velja zlasti za avtomobilno kupčijo, ki je trpela pod splošnim pritiskom cen. Razvoj eksporta se je dal doseči le z občutnimi žrtvami v cenah. Poleg poplavljenja trga z ameriški avtomobili se je v ojačeni izmeri javila tudi nemška in francoska konkurenca. Kreditna kupčija je dosegla velik obseg in je privela podjetju nove plasti kupcev. Kupčija s kolesi izkazuje za lansko leto bistveno večji obrat kot za leto 1927; lani izvršena interesna skupnost s Vereinigte Styria-Fahrrad d. d. in Dürkopp-Werke d. d. je prinesla lepe uspehe. Tradicija podjetja Steyr, ki je bilo pred vojsko med največjimi in najmožnejšimi tovarnami orožja, je rodila misel sodelovanja z danskimi prijatelji, ki imajo na polju izdelovanja orožja prav tako odlično vlogo. Skupaj z njimi smo ustanovili v Kopenhavnu tovarno, ki more na podlagi skušenj in licenc zopet izdelovati vse one vrste orožja, ki so ga svoj čas izdelovali Steyr-Werke d. d. Tovarna strelnih kopic in patron je mogla svojo eksportno trgovino razširiti in je pričela izdelovati novo lovsko patrono znamke »Steyr«, po kateri je povpraševanje prav živahno. Prodaja akumulatorskega oddelka se je tudi v poslovnem letu lepo razvijala. Dvigajočo se tendenco kaže tudi Steirische Gußstahlwerke d. d. in »Kromag« d. d.

Kartel dušika. Kot dodatek k poročilu o sporazumu med I. G. Farben, Imperial Chemical Industrie Ltd. in čilensko industrijo solitra izvemo še sledeče: Sicer vsebuje izdani komunikate samo malo podatkov, a se vendar jasno vidi, da gre za sporazum evropskih veleproducers tovarne dušika s čilensko solitrovo industrijo. Čilski soliter je bil v zadnjih letih potisnjen na evropskih trgih po sintetičnem solitru zelo v ozadje. Na drugi strani je povzročil konkurenčni

boj sintetičnega dušika angleškemu in nemškemu trustu zelo velike stroške, zlasti v prodajni propagandi. Sedaj so pa sklenili ozko sodelovanje s čilensko solitrovo industrijo, pri čemer je dosegla čilenska industrija privolilo, da dogovor ne velja za Zedinjene države, to se pravi, da producenti umetnega dušika ne smejo eksportirati v U. S. A. Prav zelo velik pomen ima sporazum zato, ker je sedaj pod kontrolo nove konvencije skoraj 80 % svetovne produkcije dušika, tako da imajo imenovani trije kontrahenti svetovni trg popolnoma v roki. Prva posledica dogovora naj bo splošno znižanje cen. — Norsk Hydro, z nemško I. G. Farben zvezana družba norveške kemične industrije, se je takoj tudi priključila dogovoru in je prišla s tem v svetovni sporazum, s čimer se število kontroliranih odstotkov še dvigne.

Fuzija 17 velikih bančnih zavodov v U. S. A. je sklenjena; skupna aktiva novega koncerna znašajo ca. 240 milijonov dolarjev. Sedež uprave bo v Minneapolis.

Mednarodna trgovina usnja je imela posvetovanja v Londonu; napravili so več sklepov, tako o mednarodnem kontraktu strojil, o študiju newyorške terminske trgovine, o mednarodni zvezi strojarjev itd.

Vereinigte Stahlwerke d. d. objavlja poročilo o četrtletju april, maj in junij 1929. Produkcija najvažnejših strok kaže v primeri s četrtletjem januar-marec vseskozi višje številke; premog na primer 6'96 mil. ton (prej 6'838), koks 2'608 (2'431), surovo železo 1'719 (1'660), surovo jeklo 1'882 (1'824). Poročilo je optimistično in gleda v bodočnost z izglede na ugodne nadaljnje uspehe.

Dobava prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave aparatov za preizkušnjo strelododov; do 9. avgusta t. l. glede dobave 1 peči iz črne pločevine in 20.000 kg portlandcimenta. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg belih cunj. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 200 kg testenin; do 8. av-

gusta t. l. glede dobave 35.000 kg moke, 20 komadov litoželeznih konzol ter glede dobave strokovnih knjig; do 12. avgusta t. l. pa glede dobave električnega materiala. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave manesmanovih cevi. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 kg minija, 500 kg firneža, 200 kg cinkovega belila in 300 kg karbola za desinfekcijo. — Dne 14. avgusta t. l. se bo vršila pri Saobračajno-komercialnem odelenju Direkcije državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave steklenega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 12. avgusta t. l. se bo vršila pri Računsko-Ekonomskega odelenju Ministrstva Gradjevin v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave avtomobilskih gum; dne 13. avgusta t. l. pa glede dobave avtomobilskih rezervnih delov. (Pogoji so na vpogled pri blagajni Ministrstva Gradjevin, Masarykova ulca br. 2.) — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1929 do 31. marca 1930 in sicer: Dne 3. avgusta t. l. pri Komandi 26. pešadijskega polka v Sisku; dne 5. avgusta t. l. pri Komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banja Luki; dne 7. avgusta t. l. pri Komandi 25. artilerijskega polka v Petrinji; dne 9. avgusta t. l. pa pri Komandi 55. pešadijskega polka v Bihaču. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 23. julija t. l. Prignanih je bilo 16 konj, 25 bikov, 302 vola, 432 krav in 19 telet. Skupaj 794 glav živine. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 9 do Din 10'50; poldebili voli Din 8'50—9; plemenski voli Din 8—8'50; bikji za klanje Din 6'50—8; debele klawne krave Din 7—8; plemenske krave Din 5'50 do 7; krave za klobasarje Din 4—4'50; molzne krave Din 6—8; breje krave 6—8; mlada živina 8—9. Prodanih je bilo 446 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 95, v Italijo 31. — Mesne cene: Volovsko meso, 1 kg Din 12 do 20; telečje meso 1 kg Din 18—25; sveže svinjsko meso 1 kg Din 15—27.

Štev. 19.172.

Razglas.

Razpisujem na dan 15. avgusta 1929 ob 11. uri dopoldne prvo javno pismeno ofertalno licitacijo

za zgradbo železobetonskega mostu čez Soro v Škofji Loki.

Pogoji so razvidni na razglasu, razprostrtem na uradni deski gradbenega oddelka oblastne samouprave, Ljubljana, Gosposka ulica št. 15, I. nadstropje.

KOMISAR

OBLASTNE SAMOUPRAVE OBLASTI LJUBLJANSKE
dr. Marko Natlačen s. r.

Razglas o licitaciji.

Razpisujem za prevzem mizarskih, krovskih in ključavničarskih del pri razširjenju sanatorija na Golniku

drugo pismeno ofertno licitacijo

na dan 10. avgusta 1929 ob 11. uri dopoldne v prostorih gradbenega oddelka, Ljubljana, Gosposka ulica št. 15, I. nadstropje.

Podrobnosti razpisa so ostale iste, kot pri prvi licitaciji.

V Ljubljani, dne 31. julija 1929.

KOMISAR

OBLASTNE SAMOUPRAVE OBLASTI LJUBLJANSKE
dr. Marko Natlačen s. r.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago!

Vsem trgovcem priporočamo

šolske zvezke vseh vrst iz lastne tvornice

Vedno na razpolago

vse tiskovine za šolo in urade iz lastne zaloge

Bogata zaloge vseh učnih knjig in učil

Cene solidne Postrežba točna

Zahtevajte cenike!

Učiteljska tiskarna in knjigarna

Telefon št. 2312 v Ljubljani Telefon št. 2312
Poštno hranilnični račun št. 10.761

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolišana tovarna v Švic

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovec, obrtnike, industrijo in urade. — Lastna knjigovodna